

Population

2015, ročník 70, číslo 3

Jako první je ve třetím čísle časopisu rozsáhlý text s řadou tabulek (10), grafů (25), přílohovými statistickými úhrny (16) a přílohami (2) - „Každoroční průzkum cenzu: měření toku vstupujících osob do Francie“, a „Záznam o narození dítěte“ s názvem **Současný demografický vývoj ve Francii a jeho tendence za sedmdesát let** (M. Mazuy, M. Barbieri, D. Breton, H. d'Albis, s. 417–486). Příspěvek podrobně dokumentuje demografickou situaci metropolitní Francie. Postupně se v jednotlivých kapitolách věnuje celkovému vývoji a struktuře podle věku, imigraci ze třetích zemí, počtu narozených a plodnosti žen a mužů, interrupcím, svatbám, PACSu (Pacte civil de solidarité, resp. formě registrovaného partnerství) a rozvodům včetně vazby na počty dětí. Poslední rozsáhlá část se zabývá úmrtností, kde je zahrnuta i pasáž ohledně střední délky života (naděje dožití). Z velké řady údajů můžeme vybrat například počet obyvatel k 1. lednu 2015 ve Francii – 66,3 milionu (metropolitní Francie – 64,2 milionu). V případě plodnosti byl zaznamenán mírný nárůst a to na 2,0 dítěte připadajícího na ženu. Průměrný věk při sňatku dosahoval v roce 2013 34,6 let u žen a 37,2 let u mužů. Šest dětí z deseti se narodilo mimo manželství. Průměrný věk dožití byl u žen 84,7 roku a u mužů 79,2 roku.

Ve druhém příspěvku **Charakteristika migračních toků ve Francii vycházející ze statistik pro vydávání pobytu (1998–2013)** (s. 487–523) autoři H. d'Albis, E. Boubtane nejdříve čtenáře seznamují se způsobem zjišťování administrativních dat o povolení k pobytu, která jsou využívána ke sledování trvalých a legálních migračních toků cizinců z jiných zemí. V další části se pak věnují vlastním datům, jejich validitě a souboru metodických zásad uplatňovaných při konstrukci sledovaných toků. Vymezuji např. migrující osoby a rovněž charakterizují pojem povolení k pobytu. V druhé části pak autoři podrobně popisují migrační toky od roku 1998. Toky člení

podle demografických znaků migrantů (věk, pohlaví, národnost) a tyto údaje vážou i na důvody k vydání povolení k pobytu a rovněž na období jeho platnosti. K lepší srozumitelnosti toků slouží i osm ilustrujících grafů. K textu jsou připojeny přílohou tabulky ukazující rozdělení toků podle národnosti. V roce 2013 připadalo na Afriku celkem 57,0 %, na samotný Maghreb 30,7 % a na Asii 25,3 %. Ve stejném roce se v případě vstupu přistěhovalců jednalo o 192,4 tis. osob, zatímco odhadovaný počet odchodů byl 114,9 tis. osob. Odhadovaný počet odchodů byl přitom nižší než vstupů za celé období 1998–2013.

Díky aplikaci Ngram Viewer¹⁾ se ředitel výzkumu INEDu F. Héran ve svém příspěvku **Názvosloví demografie od počátku až do dnešních dnů: využití čísel** (s. 525–566) zabývá vývojem slovní zásoby demografie ve francouzském korpusu, jak byla zachycena uvedeným programem. V první části se podrobně věnuje způsobu jak Ngram Viewer funguje a zkoumá příslušná data („Ngram Viewer, nebo jak sonduje oceán slov“). Na několika konkrétních případech si všimá způsobu zpracování některých výrazů a to včetně srovnání francouzského a anglického kořene. V další části se již zabývá vývojem slovní zásoby v samotné demografii. Po sledování samotného slova „demografie“ věnuje pozornost např. vývoji používání jména Alfred Sauvy nebo termínu INED, základních demografických termínů a zkoumá vývoj množství celé řady demografických slovních spojení (baby-boom, plánování rodiny, historická demografie, narození mimo manželství, sexuální orientace a řadu dalších). Vývoj počtu uvedených i neuvedených slov a slovních spojení v čase autor zaznamená na grafech a v odlišných časových osách podle výskytu a sledování (první údaj je např. sledován od roku 1745). Celkem je v celém článku zahrnuto 30 grafů, další tři grafy nalezne čtenář v rámečku věnovanému užitečným vlastnostem Ngram Vieweru.

Autoři (pracovníci INEDu – A. Caporali, A. Morrisset, St. Legleye) v článku s názvem **Zpřístupnění kvantitativních šetření v sociálních vědách: příklad INEDu (Národního institutu demografických studií)** (s. 567–598) dokumentují na příkladu svého pracoviště

1) "Google Ngram Viewer" je vyhledávač, který prohledává google databáze textů a sleduje četnost výskytu slova (frekvenci), které je zadáno. Základní nastavení prohledává v rámci programu google book naskenovanou literaturu zhruba od 18. století do současnosti.

zpřístupňování „otevřených dat“ v sociálních vědách ve Francii. Článek otázku rozebírá v následujících bodech. Vznik a vývoj archivů zjištěných dat v anketách sociálních věd, Mezinárodní síť archivovaných dat ze šetření a normy dokumentace těchto dat, Francouzský kontext: zpoždění v dokumentaci, Příklad INEDu: trojnásobná role producenta, uživatele a poskytovatele dat. Součástí textu jsou vysvětlující rámečky seznamující mj. s mezinárodní normou pro dokumentaci dat, se servisem anket a sondáží INEDu, s přehledem základních šetření INEDu. V příloze je seznam zkratk používaných v článku (především francouzské instituce) a přehled příslušných webových adres.

V příspěvku **Školní a profesionální potíže mladých lidí z řad přistěhovalců: dopad původu nebo geografické lokalizace?** (s. 599–636) autoři (R. Aeberhardt, R. Rathelot, M. Safi) s využitím statistického

aparátu zkoumají vlivy těchto dvou determinantů. Jako výchozí data používají vybrané údaje ze dvou šetření Generace 1998 a Generace 2004, kterých se v obou případech účastnilo kolem 55 tisíc respondentů.

V textu **Rodina a sčítání dobré míchání?** (L. Tra-but, E. Lelievre, E. Bailly, a skupina LiLi, s. 637–666) autoři provádí srovnání údajů dvou stěžejních zdrojů dat týkajících se rodiny, a to šetření Rodina a bydlení a výsledků sčítání. Na základě těchto dvou pramenů popisují strukturu rodiny a domácnosti. Rodinu konstruují s využitím dat ze sčítání, přičemž ke zpřesnění slouží velmi detailní informace z ankety Rodina a bydlení.

Výběrová bibliografie knih je věnována tématům migrace, diskriminace a integrace.

LP

Population et Sociétés

2015, č. 527–528

Listopad, č. 527

První sčítání v Barmě za více než třicet let: drastická revize oficiálního počtu obyvatel

(T. Spoorenberg)

Podle výsledku sčítání uskutečněného v roce 2014 má Barma (Svazová republika Myanmar) celkem 51,6 milionu obyvatel, což je o 15 % méně než byl oficiální odhad (v říjnu 2012 – 61 milionu).

Názvy kapitol, které osvětlují uvedenou skutečnost, jsou následující: Věková pyramida se výrazně změnila mezi roky 1973 a 2014; Pokles plodnosti: zapomenutý faktor v oficiálním odhadu; Výrazná emigrace nebyla vzata (při odhadu) v úvahu. Studie je doplněna grafy prezentujícími strom života v roce 1973 a 2014, vývoj plodnosti v Barmě a v dalších zemích jihovýchodní Asie, podíl svobodných žen ve věku 40–44 let v Barmě a ve vybraných zemích jihovýchodní Asie a plodnost a prevalence antikoncepce v Barmě a jiných zemích jihovýchodní Asie 1970–2014.

Prosinec, č. 528

Nezaměstnanost zpožďuje příchod prvního dítěte ve Francii

(A. Pailhé, A. Régnier-Loilier)

Text vychází z analýzy studia rodinných a mezigeneračních vztahů prováděných mezi roky 2005 a 2011 v několika šetřeních se vzorkem obyvatel metropolitní Francie. Obsah vyjadřují názvy jednotlivých kapitol. Záměry plodnosti jsou častěji realizovány v případě druhého dítěte; Nezaměstnaní bez dětí chtějí méně často dítě ...; ... a realizují také méně často svůj záměr; Efekty dlouhodobé nezaměstnanosti na plodnost jsou limitované. Text obligátně doplňují čtyři ilustrující grafy.

K textu bulletinu je připojen první článek doktorské Valerie Solesin, která se stala obětí atentátu v Paříži 13. listopadu 2015. Text se pod názvem „Pojďme ženy do práce“ zabývá srovnáním ekonomické aktivity žen ve Francii a Itálii.

LP

SOCIOLOGICKÝ ČASOPIS CZECH SOCIOLOGICAL REVIEW

2015, ROČNÍK 51, ČÍSLO 5

STATI

Jaroslava Hasmanová Marhánková | „Být dobrou babičkou“ – normativní očekávání spojená s rolí babičky v současné české rodině

Lucie Vidovičová, Lucie Galčanová, Marcela Petrová Kafková | Význam a obsah prarodičovské role u mladých českých seniorů a senierek

Barbora Hubatková, Martin Kreidl, Zuzana Žilínčíková | Proč rozvedení dědečkové pečují méně často o svá vnoučata?

Adéla Souralová | „Můžeš prostě říct, že máš babičku“: Vietnamské děti, české babičky a význam prarodičovství v jejich biografiích

SOCIOLOGICKÝ ČASOPIS CZECH SOCIOLOGICAL REVIEW

2016, ROČNÍK 52, ČÍSLO 1

STATI

Natalie Simonová, Dana Hamplová | Další vzdělávání dospělých v České republice – kdo se ho účastní a s jakými důsledky?

Dana Sýkorová | Sociální role chudého stáří

Jana Obrovská | Frajeři, rapeři a propadlíci: etnografie etnicity a etnizace v desegregované školní třídě

Johana Chylíková | Odhad reliability vybraných položek z českých šetření EU SILC kvazisimplexovým modelem

Sociologický časopis / Czech Sociological Review

Recenzovaný oborový vědecký časopis vydávaný Sociologickým ústavem AV ČR, v.v.i.

Přináší zásadní statí rozvíjející českou sociologii.

Obsah časopisu (od roku 1993) je uveřejněn na internetu na URL <http://sreview.soc.cas.cz>

Vychází 6x ročně (4x česky, 2x anglicky).

Cena jednoho výtisku bez DPH je 85 Kč. Předplatné na rok je 510 Kč.

Informace o předplatném a objednávky vyřizuje:

Sociologický časopis/Czech Sociological Review – redakce,

Jiřská 1, 110 00 Praha 1, tel. 221 183 217–218,

fax 222 220 143, e-mail: sreview@soc.cas.cz